

Wyzwania służb w obronie godności człowieka

13.11.2025

W jaki sposób MSWiA koordynuje obszar dotyczący zwalczania i przeciwdziałania handlowi ludźmi?

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) koordynuje działania przeciwko handlowi ludźmi za pośrednictwem Wydziału do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, Przestępstwom z Nienawiści oraz Wsparcia Działań w ramach Polityki Bezpieczeństwa Wewnętrznego w UE, który działa w Departamencie Porządku Publicznego. Wydział ten ma kilka ważnych zadań. Przede wszystkim monitoruje, jak realizowane są zadania zapisane w Krajowym Planie Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi, a także proponuje nowe zadania do kolejnych edycji tego Planu. Dodatkowo, śledzi postępy w realizacji zadań publicznych zleczanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, które mają na celu wspieranie i ochronę ofiar handlu ludźmi – obecnie jest to zadanie nazwane „Prowadzenie Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Handlu Ludźmi”. Wydział odpowiada również za obsługę prac Międzyresortowego Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi oraz związanych z nim Grup Roboczych. Ważnym elementem jego pracy jest także zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat problemu handlu ludźmi.

Kluczową rolę w programowaniu polityki ma Międzyresortowy Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi. Jest to organ doradczy i pomocniczy Prezesa Rady Ministrów, powołany zarządzeniem nr 392 z dnia 18 września 2023 r. W skład tego Zespołu wchodzi przedstawiciele różnych instytucji: urzędów centralnych, służb odpowiedzialnych za ściganie przestępstw, instytucji państwowych oraz organizacji pozarządowych. Zespół ten ustala całą politykę w zakresie zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi w Polsce, określając jej kształt w formie krajowych programów lub planów. W ramach tego Zespołu działają Grupy Robocze: jedna zajmuje się monitorowaniem realizacji Krajowego Planu Działań (KPD), a druga wsparciem dla ofiar handlu ludźmi. Oprócz nich powoływane są też grupy doraźne, gdy trzeba wykonać konkretne zadanie wskazane przez KPD, na przykład 15 listopada 2024 r. powołano grupę roboczą *ad hoc* do opracowania projektu ustawy o przeciwdziałaniu i zwalczaniu handlu ludźmi.

Co dzisiaj jest ważne na przyszłość byśmy mogli mówić o przeciwdziałaniu i zapobieganiu handlowi ludźmi?

Polska jest krajem, skąd pochodzą, przez który przejeżdżają i do którego trafiają ofiary handlu ludźmi. Dlatego trzeba skupić się na kilku kluczowych aspektach:

- Szybka adaptacja przestępców: osoby zajmujące się handlem ludźmi szybko zmieniają swoje metody i wykorzystują nowe technologie. Z tego powodu służby, które ich ścigają, muszą stale się uczyć i dostawać lepsze narzędzia.
- Ochrona osób szczególnie narażonych: trzeba wprowadzić specjalne metody ochrony dla tych, którzy są najbardziej zagrożeni. Są to: kobiety, dzieci, migranci, uchodźcy oraz osoby z niepełnosprawnościami.
- Wsparcie ofiar na dłużej: skuteczna pomoc dla ofiar to nie tylko interwencja kryzysowa. Równie ważne jest wspieranie ich przez długi czas w powrocie do normalnego życia w społeczeństwie i znalezieniu pracy.
- Skuteczniejsze ściganie i karanie: choć w Unii Europejskiej coraz więcej osób jest skazywanych za handel ludźmi, wciąż wyzwaniem jest, aby przestępcy zawsze ponosili odpowiedzialność, a ofiary dostawały należyte i adekwatne zadośćuczynienie.

Należy także zauważyć, że coraz więcej ofiar pochodzi z bardzo dalekich krajów, a rozwój nowych technologii wymaga szybkich i stanowczych działań. Aby skutecznie walczyć z handlem ludźmi, trzeba szybko wprowadzać nowe przepisy, zapewnić wystarczające zasoby finansowe i kadrowe oraz utrzymywać bardzo dobrą współpracę między różnymi instytucjami w kraju i za granicą.

Czy dzisiejsze wydarzenie organizowane przez WSSG lokalnie, tu w Koszalinie ma znaczenie z punktu widzenia globalnego, w wymiarze ogólnopolskim?

Europejski Dzień Walki z Handlem Ludźmi, obchodzony 18 października, jest coroczną okazją do przypomnienia, że handel ludźmi istnieje i może być obecny nawet w naszym środowisku. To jest współczesna forma niewolnictwa, uznawana za jedną z najcięższych zbrodni, ponieważ łamie podstawowe ludzkie wartości, takie jak wolność i godność. Polska przestała być tylko krajem, z którego pochodzą ofiary, a stała się też krajem tranzytowym – ofiary są przez nią przewożone z Europy Wschodniej i Południowej dalej na Zachód lub do Skandynawii. Polska jest także krajem docelowym dla ofiar, które są wykorzystywane głównie do pracy przymusowej i prostytucji. Handel ludźmi to przestępstwo, które ma wiele etapów i przekracza granice. Z tego powodu budowanie świadomości społecznej na temat tego przestępstwa jest tak ważne.

Jednocześnie musimy pamiętać, że bez działań prowadzonych na poziomie lokalnym nie da się osiągnąć dużej, ogólnokrajowej zmiany. Takie wydarzenia jak to zorganizowane przez Wyższą Szkołę Straży Granicznej w Koszalinie umożliwiają dotarcie do bardzo konkretnej grupy odbiorców, w tym wypadku osób młodych, w sposób ukierunkowany – zarówno pod względem grupy, jak i formy przekazu. Żyjemy w czasach, kiedy każdego dnia dociera do nas za dużo informacji, przez co przebicie się z treściami o charakterze

prewencyjnym jest bardzo trudne. Jest to szczególnie trudne, kiedy temat wydaje się odbiorcy daleki i go nie dotyczy. Tymczasem każdy może stać się ofiarą handlu ludźmi, niezależnie od wieku, płci czy pochodzenia. Naszym zadaniem jest wychowanie młodych pokoleń, które będą świadome ryzyka związanego z handlem ludźmi, ale też będą uważać na to, co dzieje się wokół nich. Aby to osiągnąć, inicjatywy lokalne są niezbędne.